

Lüganuse Vallavalitsus

Meie: 07.08.2025 nr 13-3/25-1274

Meie: 21.08.2025 nr 13-3/25-1356

Täpsustava tingimusliku kooskõlastuse andmine eriplaneeringule

Eesti Geoloogiateenistusele (edaspidi EGT) esitati 15.05.2025 kirjaga nr 6-1/33-60 kooskõlastamiseks Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõud ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande (edaspidi planeering). Planeeringu ala asub Ida-Viru maakonnas Lüganuse vallas mitmetel katastriüksusel ning algatati Lüganuse Vallavolikogu 25.04.2024 otsusega nr 181.

EGT pikendas vastamistähtaega 13.06.2025 kirjaga nr 13-3/25-974, kuna antud menetlus eeldas mahukat analüüsi nii esitatud planeeringute kohta kui ka tuuleenergia lahendustest piirkonnas laiemalt ning 11.07.2025 kirjaga nr 13-3/25-1120 Kliimaministeeriumilt arvamuse küsimiseks.

Esitatud eriplaneeringu eesmärgiks on leida tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu püstitamiseks sobivad asukohad Lüganuse vallas. Eriplaneeringuga otsitakse asukohta kahele tuulepargile. Planeeringu algatamise taotluse kohaselt sooviti planeeringualal leida asukoht kuni 50 tuulikule kogukõrgusega kuni 300 m. Võimalikuks osutus eelvaliku aladele planeerida kokku kuni 34 elektrituulikut. Planeeringuala koosneb neljast osast (ala 1, ala 2a, ala 2b ja ala 3).

Planeeritav ala kattub mitmete maavaradega seotud kitsendustega. Keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruandes on mõju maavaradele käsitletud peatükis 3.4.

Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 99 lõike 1 kohaselt tehakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu eelvalik koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi kohaliku omavalitsuse eriplaneering käsitleb. PlanS § 105 lõike 1 kohaselt esitatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu koos keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruandega kooskõlastamiseks PlanS § 99 lõikes 1 nimetatud asutustele.

Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 alusel kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering, üldplaneering, detailplaneering ja riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneering PlanS-s sätestatud korras Kliimaministeeriumi või kliimaministri volitusel riigiasutusega, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus.

Kliimaministri 14.12.2024 käskkirjaga nr 1-2/24/507 „Volitus Eesti Geoloogiateenistusele maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks loa andmiseks ja planeeringute kooskõlastamiseks“ on Eesti Geoloogiateenistusele antud volitus kooskõlastada planeeringuid, kui planeeritav maa-ala asub maavarade registris oleval maardlal või selle osal.

MaaPS § 14 lõike 2 alusel, võib lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus:

- 1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda;
- 2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või
- 3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta, või tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrienergia tootmisseadme ja seonduva taristu ehitamisega.

Kehtivad õigusaktid annavad võimaluse lubada maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasoleva olukorra halvenemist, kui tegemist on taastuenergia rajatisega (sh tuulepargid). MaaPS §14 lg 2¹ sätestab taastuenergia ehitise ehitamise võimalikkuse maardlaalale maavara tüübi kaupa:

- 1) turbamaardla alal, mis ei ole kantud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja ja mille kohta ei ole kehtivat kaevandamisluba ega geoloogilise uuringu luba ning ei ole esitatud kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust;
- 2) savi-, järvelubja-, järvelubja-, meremuda- ja põlevkivimaardla alal, mille kohta ei ole kehtivat kaevandamisluba ega geoloogilise uuringu luba ning ei ole esitatud selle maavara kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust, tähtajaliselt kuni 35 aastaks;
- 3) muude maavarade maardla alal, mille kohta ei ole kehtivat kaevandamisluba ega geoloogilise uuringu luba ning ei ole esitatud selle maavara kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust ning kui tegevusega on nõustunud Kliimaministeerium, juhul kui ta ei ole käesolevas lõikes sätestatud loa andjaks, tähtajaliselt kuni 35 aastaks.

Kliimaministeerium on oma 04.07.2025 kirjaga nr 14-6/25/3100 palunud arvestada EGT töös „Maardlatele ja maavarade perspektiiv- ning levialadele taastuenergeetika taristu rajamise analüüs. Kirde- ja Kesk-Eesti“ (EGT analüüs) toodud seisukohtadega.

EGT edastas oma arvamused ning kooskõlastused 07.08.2025 kirjaga nr 13-3/25-1274. Taotlejate initsiatiivil toimus 19.08.2025 koosolek MS Team keskkonnas, et arutada esitatud tingimuste täpsema sõnastuse üle. Koosoleku tulemusel tehtud kokkulepped kajastuvad käesolevas täpsustatud tingimusliku koosoleku andmise kirjas.

Eesti Geoloogiateenistus on materjalidega tutvunud ja märgib järgmist:

Ala 1

Planeeringu ala 1 vastab EGT analüüsis aladele Viru 20 ja Viru 22 ning nende vahele jäävale alale. Ala 1 põhjaosa kattub osaliselt Aseri fosforiidimaardla (maavarade registri registrikaart nr 191) fosforiidi prognoosvaru 45. plokiga, lääneosa kattub osaliselt Eesti põlevkivimaardla Uljaste uuringuvälja maardlaosa (maavarade registri registrikaart nr 31) põlevkivi aktiivse reservvaru 3. ja 8. plokkidega. Planeeringu ala ning kavandatava taristuga kattuvad ka põlevkivi aktiivse reservvaru plokiid 11 ja 12, Sonda (Uljaste II) liivamaardla (maavarade registri

registrikaart nr 176) ehitusliiva passiivse reservvaru 1. plokiga, Kure turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 524) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 1. plokiga, Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Uljaste uuringuruumiga (taotleja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING) ning Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääri (loa taotleja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING) mäeeraldise ja selle teenindusmaa laiendusala. Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääri olemasoleva keskkonnaloa nr KMIN-105 (kehtiv kuni 27.01.2036) mäeeraldise ja selle teenindusmaa laiendamisele algatas Keskkonnaamet seisuga 19.03.2025 keskkonnamõju hindamise, mille tulemused selguvad eeldatavasti alles pärast käesoleva eriplaneeringu vastuvõtmist.

EGT analüüs märgib, et kattuva Aseri fosforiidimaardla suhteliselt madala kvaliteedi tõttu (madala kvaliteediga fosforiidikihind, mille paksus on küllaltki õhuke) võib lugeda Viru 20 ja 22 ja prognoosvaru plokiga 45 kattuvat ala väheperspektiivseks ning fosforiidi seisukohast lähtudes ei ole takistusi kavandatava tuulepargi ajutiseks rajamiseks.

Kattuv Kure turbamaardla ei ole Keskkonnaministri määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirjas ega sea takistusi planeeringule.

Sonda (Uljaste II) liivamaardlaga kattuvale alale tuulikuid ega taristut ei planeerita, mistõttu ei ole kattuvus oluline.

MaaPS § 14 lg 2¹ p 2 lubab põlevkivimaardla alal, millel pole kehtivat kaevandamisluba ja geoloogilise uuringu luba ega vastavat taotlust, taastuenergia ehitiste rajamist tähtajaliselt kuni 35 aastaks. Planeeringu alal 1 on tuulikud Koljala 1–4 on kavandatud väljapoole Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääri mäeeraldise ja selle teenindusmaa laiendust ning Uljaste uuringuruumi, kuid paiknevad vahetult taotletava laiendusala piiril. Samuti kattub eelmainitud taotlustega siiski planeeritav taristu.

Arvestades reaalselt olukorda on ala 1 tuulikud Koljala 1–4 võimalik kooskõlastada tingimuslikult. Tingimuseks seatakse:

- Alale 1 võib rajada tuulegeneraatorid Koljala 1–4 vastavalt Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lahendusele 35-ks aastaks juhul, kui tegevus kooskõlastatakse ning saadakse nõusolek taotlustega kattuvale alal luba taotlevalt või omavalt ettevõttelt (KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING).

Ülejäänud planeeringualal 1 asuvad tuulegeneraatorid kooskõlastatakse tingimusteta.

Ala 2a

Planeeringu ala 2a ei vasta otseselt ühelegi EGT töös toodud alale. Küll aga on võimalik laiendada analüüsi planeeritavale alale samadel põhimõtetel.

Alale 2a kavandatud tuulikud Koljala RMK 7–9 ja Koljala 11–13 jäävad Aseri fosforiidimaardla (maavarade registri registrikaart nr 191) fosforiidi passiivse tarbevaru 21., 33. ja 47. plokki maa-alale. Elektritaristu osas on mõjutatud ka plokid 28 ja 40. Kavandatud juurdepääsutee jääb ca 200 m kaugusele Suurkõrtsi lubjakivikarjääri (kaevandamisloa nr L.MK/317612; loa omaja AS Kiviluks; kehtiv kuni 02.10.2034) mäeeraldisest ja selle teenindusmaast. Suurkõrtsi II lubjakivikarjäär (kaevandamisloa nr KL-508031; loa omaja AS Kiviluks; kehtiv kuni 10.02.2050) ja Keskkonnaametis menetluses olevad taotletavad

Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri (loa taotleja AS Kiviluks) mäeeraldised ja nende teenindusmaad jäävad kavandatud juurdepääsuteest ning Koljala 11 tuulikust ca 250 m kaugusele.

KSH aruande järgi ei hakka kavandatud tuulikud ning olemasolev ja kavandatav lubjakivikarjäär teineteise tööd segama, kuna nende tegevusalad ei kattu ning mõlemal objektil on tagatud eraldi juurdepääsuteed. See võimaldab mõlema kasutusotstarbe sõltumatut toimimist ja välistab vastastikuse häiringu.

EGT analüüs märgib olemasolevate andmete põhjal on Aseri maardlas arvele võetud madala kvaliteediga fosforiidikihind, mille paksus on küllaltki õhuke – kasuliku kihi keskmine paksus varuplokkides on 0,9–1,8 m. Seetõttu ei ole tõenäoline, et maardla piirkonnas leiduvat fosforiiti hakatakse lähiaastatel kasutama ja EGT hinnangul Aseri fosforiidimaardla ei piira kavandatavate tuuleparkide ajutist rajamist MaaPS-s sätestatud kujul (§ 14 lg 2¹ p 3).

KSH aruanne aga ei kajasta ala 2a kattuvust lubjakivilasundi levialaga Vão kihistu perspektiivne ala, mis on äärmiselt oluline kõrgemargilise lubjakivi varustuskindluse tagamiseks lähitulevikus. EGT analüüs märgib, et Vão kihistu perspektiivsed alad on olulise tähtsusega, kui nende pindala on vähemalt viis hektarit. Kui Vão kihistu perspektiivse ala ja tuulepargi kattuvus on 1–2 hektarit, siis üldjuhul on ala vähetähtsam. Kuivõrd ala 2 puhul on tegemist künnisest suurema alaga, soovitab EGT mitte rajada tuulegeneraatoreid Vão kihistu perspektiivse alaga kattuvale osale. See halvendaks maavara kaevandamisväärsena säilimise (tuulegeneraatori maasisene vundament) või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda.

Ala 2a tuulikud on võimalik kooskõlastada tingimuslikult. Tingimuseks seatakse:

- EGT kooskõlastab alal 2a tuulegeneraatorid vastavalt Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lahendusele 35-ks aastaks, soovitusel vältida tuulegeneraatorite ja taristu rajamist Vão kihistuga kattuvale alale.

Tuulegeneraatorid Koljala RMK 8, Koljala RMK 9, Koljala 11, Koljala 12 ja Koljala 13 kattuvad Vão kihistu perspektiivse alaga, tuulegeneraatoril Koljala RMK 7 kattuvus puudub.

Ala 2b

Planeeringu ala 2b ei vasta otseselt ühelegi EGT töös toodud alale. Küll aga on võimalik laiendada analüüsi planeeritavale alale samadel põhimõtetel.

Alale 2b kavandatud tuulikud Koljala 7 ja 9 jäävad Aseri fosforiidimaardla fosforiidi passiivse tarbevaru 28. ploki maa-alale.

Nagu eelnevalt mainitud, ei piira Aseri fosforiidimaardla EGT hinnangul kavandatavate tuuleparkide ajutist rajamist MaaPS-s sätestatud kujul (§ 14 lg 2¹ p 3).

- EGT kooskõlastab ala 2b tuulegeneraatorid Koljala 7 ja 9 vastavalt Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lahendusele 35-ks aastaks.

Ala 3

Planeeringu ala 1 vastab EGT analüüsis aladele 16 ja 18. Alale 3 kavandatud tuulikute 8–11 asukohad kattuvad Aseri fosforiidimaardla fosforiidi passiivse tarbevaru 26. plokiga.

Nagu eelnevalt mainitud, ei piira Aseri fosforiidimaardla EGT hinnangul kavandatavate tuuleparkide ajutist rajamist MaaPS-s sätestatud kujul (§ 14 lg 2¹ p 3).

Küll aga kattuvad ala 3 tuulikud 1, 7, 8 ja 12 lisaks piisavalt suurel määral ka lubjakivilasundi levialaga Vão kihistu perspektiivne ala, mistõttu soovitab EGT mitte rajada tuulegeneraatoreid Vão kihistu perspektiivse alaga kattuvale osale. See halvendaks maavara kaevandamisväärsena säilimise (tuulegeneraatori maasisene vundament) või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda. Samuti tuleks vältida ka taristu rajamist kattuvale alale.

- EGT koostab ala 3 tuulegeneraatorid 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9 ja 12 vastavalt Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lahendusele, soovitusel vältida tuulegeneraatorite ja taristu rajamist Vão kihistuga kattuvale alale.
- EGT koostab ala 3 tuulegeneraatori 7, 8, 10 ja 11 vastavalt planeeringu lahendusele 35-ks aastaks, soovitusel vältida tuulegeneraatorite ja taristu rajamist Vão kihistuga kattuvale alale.

Ala 3 tuulegeneraatorid 1, 7, 8 ja 12 kattuvad Vão kihistu perspektiivse alaga, teistel tuulegeneraatoritel kattuvus perspektiivalaga puudub.

Järgnevalt toome välja materjalide ülevaatamisel tuvastatud puudused:

1. Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

1.1. Lk 52 ala 2a kohta on kirjutatud, et planeeringu ala piirneb Suurkõrtsi III lubjakivikarjääri taotlusega. Tegelikult on tegemist aga kattumisega. Samuti on välja toomata, et Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri alal on peal ka loa muutmise taotlus. Palume korrigeerida.

2. Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneering ja mõjude hindamine (KSH aruande eelnõu)

2.1. Ala 2a puhul on (peatükis 3.4) samuti puudu kattuvus Suurkõrtsi III lubjakivikarjääri taotlusega, mis kattub planeeringualaga. Kuigi see ei kattu ühegi tuuliku asukohaga palume see siiski korrektselt välja tuua.

2.2. Toome välja, et on ebakorrektno väita, et „kavandataval tegevusel puudub mõju maavaradele“ (lk 193). Planeeritaval tegevusel on piirkonniti negatiivne mõju maavara kättesaadavuse olemasolevale olukorrale. Palume korrigeerida sõnastust.

2.3. KSH aruandes välja toodud kattuvused on puudulikud. Samuti tuleb aruandes analüüsida ka planeeritava taristu kattuvusi, kuna see võib samuti halvendada maavarade kättesaadavuse võimalusi.

Aruandest puuduvad järgnevad kattuvused:

- Ala 1 mainimata põlevkivi aktiivne reservvaru 11 ja 12 plokk.
- Ala 2a fosforiidi passiivse tarbevaru taristuga kattuvad plokid 28 ja 40. Esineb ka kattuvus lubjakivilasundi levialaga Vão kihistu perspektiivse alaga.
- Ala 3 kattub kohati lubjakivilasundi levialaga Vão kihistu perspektiivne ala ning Voorepere turba perspektiivalaga.

3. Lisaks toome välja, et koostatud kaardirakendus on puudulik, kuna see ei kajasta kõiki maavaradega seonduvaid kitsendusi ning seda tuleb täiendada (maardlad, keskkonna- ja uuringulubade taotlused).

Lähtuvalt eelnevast võib väita, et Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõud ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande planeeringu lahendus halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda.

Eesti Geoloogiateenistus on kaalutlenud planeeritava tegevuse mõju ning nõustub tingimuslikult Ida-Viru maakonnas Lüganuse vallas Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande planeeringu lahendusega.

Tingimused:

1. Parandatakse käesolevas kirjas väljatoodud puudused.
2. Alale 1 võib rajada tuulegeneraatorid Koljala 1–4 vastavalt Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lahendusele 35-ks aastaks juhul, kui tegevus kooskõlastatakse ning saadakse nõusolek taotlustega kattuvale alal luba taotlevalt või omavalt ettevõttelt (KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING).
3. EGT kooskõlastab alal 2a tuulegeneraatorid vastavalt Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lahendusele 35-ks aastaks, soovitusel vältida tuulegeneraatorite ja taristu rajamist Vão kihistuga kattuvale alale.
4. EGT kooskõlastab alal 2b tuulegeneraatorid Koljala 7 ja 9 vastavalt Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lahendusele 35-ks aastaks.
5. EGT kooskõlastab alal 3 tuulegeneraatorid 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9 ja 12 vastavalt Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lahendusele, soovitusel vältida tuulegeneraatorite ja taristu rajamist Vão kihistuga kattuvale alale.
6. EGT kooskõlastab alal 3 tuulegeneraatori 7, 8, 10 ja 11 vastavalt planeeringu lahendusele 35-ks aastaks, soovitusel vältida tuulegeneraatorite ja taristu rajamist Vão kihistuga kattuvale alale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme

Maavarade registri osakonna juhataja

Mihkel Annusver

Maavarade registri osakonna spetsialist

5331 7112   Mihkel.Annusver@egt.ee